מוסיפה הגמרא: וְאַף עַל גַּב דְּבַטְּלִינְהוּ [לְכוּלְּהוּ] – אפילו אם יבטל האדם בפיו את הכרים והכסותות למשך כל שבעת ימי החג, לא תועיל מחשבתו והסוכה פסולה, מִשּׁוּם דְּבָטְלָה דַּעְתּוֹ אֵצֶל כָּל אָדָם – שרוב בני אדם אין דרכם להניח כרים וכסותות בקרקע למשך שבעה ימים משום שחוששים שמא יפסדו על ידי הגשמים או לחות הקרקע ומדרס בני אדם. ואם בא למעט את גובה חלל הסוכה על ידי שהניח בה תֶּבֶן [־זנב השיבולת המשמש למאכל בהמה] עד שלא ישאר בינו לסכך יותר מעשרים אמה, וְגם בְּטָלוֹ – אמר בפיו שמבטל את התבן ולא יטלו משם בתוך שבעת ימי החג, הֲוֵי מִיעוּט, והרי זו סוכה שאינה גבוהה מעשרים אמה וכשירה. וְכָל שֶׁכֵּן אם מיעט את חלל הסוכה על ידי שהניח בה עָפָר שחשיבותו פחותה מתבן וְגם בְּטָלוֹ בפיו, הרי זה מיעוט וכשירה, שבודאי כוונתו גמורה לבטלם. אולם אם בא למעט את גובה חלל הסוכה על ידי שמניח בה תֶּבֶן, ולא ביטלו במפורש בפיו, וְרק במחשבתו יודע הוא שאֵין עָתִיד לְפַנּוֹתוֹ משם כל ימי החג, וְכן אם מיעט את גובה חלל הסוכה באמצעות עָפָר שהניח בה סְתָם – שאין ידוע אם יסלקו בתוך ימי החג או לא [והוא הדין עפר שאינו עתיד לפנותו], דינם תלוי בְּמַחְלוֹקֶת רַבִּי יוֹסֵי וְרַבָּנָן בדין ביטול אוהל לענין טומאה.

ונקדים לכך הקדמה קצרה: טומאה הנמצאת בתוך אוהל ויש מעל הטומאה חלל טפח על טפח בגובה טפח, מתפשטת הטומאה בכל האוהל, וכל הכלים שמונחים בתוך האוהל טמאים, והכלים שנמצאים מעל לאוהל טהורים אפילו אם הם עומדים מעל הטומאה ממש. אולם אם אין מעל הטומאה חלל טפח, היא 'טומאה רצוצה' והכלים שנמצאים מעליה או מתחתיה אפילו מחוץ לאוהל טמאים, ואילו הכלים שנמצאים בתוך האוהל ואינם מעל הטומאה או מתחתיה נשארים בטהרתם. משנה זו שבסוגייתנו דנה לגבי טומאה באוהל שיש מעליה חלל טפח, אלא שמילאו את חלל האהל בתבן או בצרורות, והנידון הוא האם ובאיזה אופנים מתבטלים התבן או העפר לאוהל וממעטים את שיעור חלל האוהל כדי להחשיבה לטומאה רצוצה.

דְּתָנַן במסכת אהלות (פט"ו מ"ז), בַּיִת שיש בו מת או כזית מן המת, שֶׁמִּילְּאוּהוּ תֶּבֶן אוֹ צְרוֹרוֹת [־אבנים] עד שאין חלל טפח בין המת לגג האוהל, וְגם בִּיטְּלוּ בפיו ואמר שלא יטלם כל זמן שהטומאה שם, הרי התבן או הצרורות מְבוּטָּל לאוהל ונחשב כאילו אין שם חלל טפח והטומאה רצוצה ובוקעת ועולה עד לרקיע. ומדייקת הגמרא: דווקא אם בִּיטְּלוֹ במפורש, אֵין – מתבטלים לאוהל, אבל אם לֹא בִּיטְּלוֹ במפורש, אף שאינו עתיד לפנותו כל זמן שהטומאה שם, לֹא בטל, ונחשב שיש בו חלל טפח. וְתָנֵי עִלָּהּ – שנינו ברייתא על משנה זו: רַבִּי יוֹסֵי חולק וְאוֹמֵר, שאם מילא את הבית בְּתֶבֶן, וְחשב שאֵין הוּא עָתִיד לְפַנּוֹתוֹ מהבית, אפילו אם לא ביטלו במפורש חֲרֵי דינו הוּא כְּדין מי שמילא את הבית בֶּעָפָר, שאפילו אם הניח את העפר סְתָם ללא מחשבה ולא ידוע אם כוונתו לפנותו משם או לא, כנראה שלא יטלנו משם וּבְטֵל לאוהל. אולם אם מילא את הבית בֶּעָפָר וְאנו יודעים שעָתִיד לְפַנּוֹתוֹ מהבית קודם שתסתלק משם הטומאה, חֲרֵי דינו הוּא כְּמי שמילא את הבית בְּסָתָם תֶּבֶן – שהניח תבן בבית ולא ידוע אם כוונתו לפנותו משם או לא, וְדינו שלֹא בָּטֵל לאוהל, שכיון שעתיד לפנות את העפר מהבית אינו מתבטל ואינו ממעט את שיעור חלל הבית, ונמצא שיש בבית שיעור של 'פותח טפח' ואין הטומאה נחשבת 'טומאה רצוצה'. וכשם שנחלקו לענין טומאה, כן נחלקו לענין סוכה, שאם בא למעט את גובה חלל הסוכה על ידי תבן שלא ביטלו במפורש אלא שאינו עתיד לפנותו משם כל ימי החג, או על ידי עפר שהניח בה סתם [וכן אם חשב שלא לפנותו], לדעת רבי יוסי בטל לסוכה וכשירה, ולדעת חכמים אינו בטל לסוכה ופסולה בכל סוכה שהיא גבוהה מעשרים אמה.

הגמרא מביאה פסקי שמועות נוספות: הָיְתָה הסוכה גְּבוֹהָה מֵעֶשְׂרִים אַמָּה, וְהוּצִין – ענפים קטנים ועלים של הסכך יוֹרְדִין פְּתוֹךְ עֶשְׂרִים אַמָּה, אִם צִלָּתָם של ההוצין מְרוּבָּה מֵחַמָּתָם – אם ההוצין רבים עד שאם נסיר את הסכך העליון די בהוצין לבד כדי לסכך את הסוכה באופן שתהיה צילתה מרובה מחמתה, מודדים את גובה הסוכה מהם ולמטה וכיון שאין בחלל הסוכה יותר מעשרים אמה כְּשֵׁרָה. וְאִם לָאו – שאין הוצין רבים ואם נסיר את הסכך תהיה חמתם של ההוצין מרובה מצילתם, נחשבים ההוצין כאילו אינם, ומודדים את חלל הסוכה מהסכך העליון, וכיון שיש בה יותר מעשרים אמה פְּסוּלָה. הָיְתָה הסוכה גְּבוֹהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים, שזהו שיעור סוכה קטנה [ופחות משיעור זה פסולה כיון שהיא דירה סרוחה], וְהוּצִין יוֹרְדִין לְתוֹךְ עֲשָׂרָה טפחים, סָבַר אַבָּיֵי לְמֵימַר, שסוכה זו דינה כסוכה גבוהה שיורדין הוצין לתוכה, ולכן דווקא אם ההוצין צילתם מרובה מחמתם נחשבים כחלק מהסכך ופוסלים את הסוכה כיון שלא נשאר בה עשרה טפחים, אבל אִם חַמָּתָם של ההוצין מְרוּבָּה מִצִּלָּתָם, כְּשֵׁרָה, משום שבאופן זה בטלים ההוצין כמי שאינם ואינם ממעטים את חלל הסוכה מעשרה טפחים. אָמַר לֵיהּ רָבָא, אף שהוצין אלו אינם נחשבים כחלק מהסכך למעט את חלל הסוכה, מכל מקום כשיורדים ההוצין לתוך חלל הסוכה שהיא עשרה טפחים, הסוכה פסולה, משום שהָא סוכה זו שהוצין יורדין בחללה דִּירָה סְרוּחָה הִיא, שהרי ההוצין טופחים על פניו ומצערים אותו, וְאֵין אָדָם דָּר בְּדִירָה סְרוּחָה, וכיון שאין הסוכה ראויה למגורים, פסולה היא.

הָיְתָה הסוכה גְּבוֹהָה מֵעֶשְׂרִים אַמָּה, וּבָנָה בָּהּ בקרקעית הסוכה אִיצְטַבָּא – כמין בימה גבוהה מאבנים וטיט, בְּנָגֶד – סמוך לְדוֹפֶן הָאֶמְצָעִי של הסוכה עַל פְּנֵי כּוּלָּהּ – ששני ראשי האיצטבא נוגעים בשתי הדפנות בצידי הסוכה, אם מהאיצטבא לסכך אין חלל יותר מעשרים אמה וְכֵן יֵשׁ בָּהּ – באיצטבא שיעור הֶכְשֵׁר סוּכָּה – רוחב שבעה טפחים על פני כל אורך הסוכה, כְּשֵׁרָה כל הסוכה, ויכול אף לאכול ולישון בחלקה החיצוני מן האיצטבא והלאה אף שיש שם יותר מעשרים אמה מקרקעית הסוכה לסכך. וְאם בנה איצטבא זו מִן הַצַּד של הסוכה ולא באמצעה, ויש לה רק שתי דפנות, אִם יֵשׁ מִשְּׁפַת אִיצְטַבָּא לַכּוֹתֶל שכנגדה אַרְבַּע אַמּוֹת, פְּסוּלָה כל הסוכה, שהרי לאיצטבא עצמה יש רק שתי דפנות, ולא ניתן לצרף עליה את הדופן השלישית כיון שהיא רחוקה ארבע אמות. אולם אם משפת האיצטבא עד הכותל שכנגדה יש פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת, כְּשֵׁרָה – שכן היא הלכה למשה מסיני שסכך פסול הסמוך לאחת מדפנות הסוכה פחות מארבע אמות, רואים כאילו הדופן עקומה עד לסכך הכשר [והסכך הפסול נחשב כחלק מהדופן], וכן כאן נחשב כאילו הדופן שכנגד האיצטבא נעקמה ונכפפה עד הסכך שמעל האיצטבא ומצטרפת להיחשב כדופן שלישית לאיצטבא, וכל הסוכה כשירה. מקשה הגמרא, מַאי קָא מַשְׁמַע לָן – מהו החידוש בדין זה, דְּאַמְּרִינַן דּוֹפֶן עֲקוּמָה, הרי תְּנִינָא – שנינו כבר דין זה במשנה להלן (י"ז), בַּיִת שֶׁנִּפְחֲתָה גגו באמצעו וְסִיכְּכוֹ עַל גַּבָּיו במקום הפחת, אִם יֵשׁ מִן הַכּוֹתֶל של הבית עד לְמקום הסִּיכּוּךְ אַרְבַּע אַמּוֹת מכל צד, פְּסוּלָה, משום שאין כותלי הבית נחשבים כדפנות הסוכה ונמצא שאין לסוכה דפנות. ומדויק מדברי המשנה, שֶׁהָא אם המרחק בין כותלי הבית [משלוש רוחות] עד מקום הסיכוך הוּא פָּחוֹת מִכָּאן – מארבע אמות, כְּשֵׁרָה הסוכה, משום שרואים את תקרת הבית כדופן עקומה, הרי שדין זה כבר נאמר במשנה. מתרצת הגמרא: מַהוּ דְּתֵימָא – שמא תאמר, שדווקא הָתָם – לגבי בית הוּא דשייך לומר שכותלי הבית מתעקמים עד לסכך, משום דְּחָזְיָא לַדּוֹפֶן – שכותל הבית ראוי לשמש לדופן הסוכה [שהרי הוא אינו גבוה יותר מעשרים אמה], וכל החסרון הוא משום שהוא רחוק מהסכך, ובזה נאמרה ההלכה שאומרים 'דופן עקומה' ורואים את הדופן כאילו מתקרבת לסכך, אֲבָל הָכָא – לגבי סוכה הגבוהה מעשרים אמה ובנה בה איצטבא מן הצד דְּהדופן מצד עצמה לֹא חָזְיָא לַדּוֹפֶן, משום שהיא גבוהה יותר מעשרים אמה, אֵימָא – שמא נאמר שבזה לֹא נאמרה ההלכה של דופן עקומה, לכן קָא מַשְׁמַע לָן שגם בזה אומרים דין 'דופן עקומה' ומכשירים את האיצטבא לסוכה.

הָיְתָה הסוכה גְּבוֹהָה מֵעֶשְׂרִים אַמָּה, וּבָנָה אִיצְטַבָּא בְּאֶמְצָעִיתָהּ של

המשך בעמוד קלב

הסוכה רחוק מדפנותיה, **אִם** יֵשׁ **מִשְּׁפַּת אִיצְטַבָּא** וְלַהֲוֹ**ָן אַרְבַּע אַמּוֹת** לְכָל רוּחַ וְרוּחַ, **פְּסוּלָה** כיון שאין דפנות אלו ראויים להיחשב כדפנות הסוכה. אבל אם המרחק בין שפת האיצטבא לדפנות משלוש רוחותיה הוא **פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת**, **כְּשֵׁרָה** הסוכה מדין 'דופן עקומה'. מקשה הגמרא: **מַאי קָא מַשְׁמַע לָן** – מה החידוש בדין זה, **דְּאָמְרִינַן דּוֹפֶן עֲקוּמָה** אפילו באופן שהדופן אינה ראויה לסוכה, **הַיְינוּ הַךְ** – הרי דין זה שוה לדין הקודם ומה התחדש בו. מתרצת הגמרא, **מַהוּ דְּתֵימָא** – היה אפשר לומר שדּוֹפֶן עֲקוּמָה רק **מֵרוּחַ אַחַת אָמְרִינַן**, **אֲבָל** אם צריכים לומר דופן עקומה בְּכָל רוּחַ וְרוּחַ כדי להכשיר את הסוכה, **לֹא** נאמר דין זה, **קָא מַשְׁמַע לָן** שגם בזה נאמר דופן עקומה.

הָיְתָה הסוכה **פְּחוּתָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים** ופסולה משום דירה סרוחה, **וְחָקַק** – חפר **בָּהּ** גומא באמצעה **כְּדֵי לְהַשְׁלִימָהּ לַעֲשָׂרָה** טפחים, **אִם יֵשׁ מִשְּׁפַת חָקָק וְלִכּוֹתֶל** שבצידו, מרחק של **שְׁלֹשָׁה טְפָחִים** או יותר, **פְּסוּלָה**, אף שיש בחפירה זו שיעור הכשר סוכה שהוא שבעה על שבעה טפחים, כיון שאין הדפנות מצטרפות להכשר הסוכה ונמצא שאין לסוכה דפנות.

אבל אם יש בין החקק לכותל שבצידו פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים, כְּשֵׁרָה, משום לבוד, ונחשב החקק כאילו מגיע עד הכותל. מקשה הגמרא, מַאי שְׁנָא הָתָם – לגבי איצטבא הרחוקה מהדופן, דְּאָמְרַתְּ פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת כשירה הסוכה מדין דופן עקומה, וּמַאי שְׁנָא הָכָא – לגבי חקק, דְּאָמְרַתְּ שרק אם יש בין החקק לכותל פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים כשירה מדין לבוד, אבל אם יש ביניהם יותר משלושה טפחים פסולה, ולא אומרים דופן עקומה. מתרצת הגמרא, הָתָם – לגבי איצטבא דְּאִיתֵיהּ לַהּ דֹּפֶן – יש על הדופן שם דופן כיון שגבוהה עשרה טפחים, לכך אמרו שכל שיש בין הדופן לאיצטבא פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת, סַגְיָא, מדין דופן עקומה. מה שאין כן הָכָא – לגבי חקק שדופן הסוכה הוא פחות מעשרה טפחים ואין עליו שם דופן, וצריכים אנו לְשַׁוּוּיֵי – לעשותו לְהַדֹּפֶן, בזה לא נאמר דין 'דופן עקומה' מכיון שעדיין אין כאן דופן ולא ניתן להכשירה אלא מדין לבוד, ולכך רק אם יש בין החקק לכותל פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים, אֵין – כשירה הסוכה מדין 'לבוד', אבל אִי לָא – אם יש בין החקק לכותל שלושה טפחים או יותר, לָא נאמר דין לבוד, ופסולה הסוכה ככל סוכה שאין לה דפנות.

הֵיכָן הסוכה גְּבוֹהָה יותר מֵעֲשָׂרִים אַמָּה, וּבָנָה בָּהּ באמצעה עַמּוּד שָׁוֶוא גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים ומראשו ועד הסכך אין יותר מעשרים אמה, וְיֵשׁ בּוֹ – בעמוד זה שיעור חֶכְשֵׁר סוּכָּה – שבעה על שבעה טפחים או יותר, סָבַר אַבָּיֵי לְמֵימַר, שראש העמוד נחשב סוכה כשירה, מדין גּוֹד אֲסִיק [משוך ועלה] מְחִיצָתָא – הלכה למשה מסיני שעמוד הגבוה עשרה טפחים נחשבות מחיצות העמוד שלמטה כמחיצות גם לראש העמוד, שכאילו מושכים את המחיצות כלפי מעלה. אָמַר לֵיהּ רָבָא לאביי, אף שלענין שבת אומרים גוד אסיק בעמוד כזה, מכל מקום שונה דין סוכה מדין שבת משום שבסוכה בְּעֵינָן שיהיו מְחִיצוֹת הַנִּיכָּרוֹת כעין מחיצות דירה, וְלֵיכָּא – ובעמוד הגבוה עשרה טפחים אין המחיצות ניכרות. תָּנוּ רַבָּנָן, נָעַץ בגג אֲרֻכָּה קוֹנְדִּיסִין – עמודי עץ שעוביים טפח על טפח וְסִיכְּךְ עַל גַּבָּן, ואין לסוכה זו מחיצות מלבד קונדיסין אלו, רַבִּי יַעֲקֹב מַכְשִׁיר וַחֲכָמִים פּוֹסְלִין. מבארת הגמרא, אָמַר רַב הוּנָא, הַמַּחְלוֹקֶת בין רבי יעקב לרבנן היא רק באופן שהעמיד את הקונדיסין עַל שְׁפַת הַגַּג, ונחלקו בדין 'גוד אסיק', דְּרַבִּי יַעֲקֹב סָבַר, אֲמָרִינַן גּוֹד אֲסִיק מְחִיצָתָא, ומחיצות הבית נחשבות כעולות למעלה ונחשבות למחיצות הסוכה, וְרַבָּנַן סָבְרֵי, לָא אֲמָרִינַן גּוֹד אֲסִיק מְחִיצָתָא, שכיון שאין המחיצות ניכרות ליושבים בסוכה לא אומרים גוד אסיק ופסולה. אֲבָל אם העמיד את הקונדיסין בְּאֶמְצַע הַגַּג, שאין מחיצות הבית תחת הסוכה ולא שייך לומר בה גוד אסיק, דִּבְרֵי הַכֹּל פְּסוּלָה, ואין הקונדיסין בפני עצמם נחשבים למחיצות. וְרַב נַחְמָן אָמַר, כשהעמידם בְּאֶמְצַע הַגַּג בזה יש מַחֲלוֹקֶת בין רבי יעקב לרבנן, שדעת רבי יעקב שכיון שהקונדיסין רחבים טפח על טפח ויש שָׁם מחיצות בכל ארבעת רוחות הסוכה, הרי זה כדיומדי ביראות וכשירה, ודעת חכמים שכיון שאין בסוכה זו שתי מחיצות כהלכתן [שרק במחיצה שלישית הלכה למשה מסיני שמועיל אפילו טפח] פסולה.

הגמרא דנה בדברי רב נחמן: אִיבַּעְיָא לְהוּ – הסתפקו בני הישיבה, האם כוונת רב נחמן לומר שרק בְּאֶמְצַע הַגַּג יש מַחֲלוֹקֶת האם מועיל דין דיומדין בסוכה, אֲבָל אם העמיד את הקונדיסין עַל שְׁפַת הַגַּג, דִּבְרֵי הַכֹּל כְּשֵׁרָה, משום שלכולי עלמא אומרים 'גוד אסיק' כשהמחיצות ניכרות ליושבים בבית. אוֹ דִלְמָא, כוונת רב נחמן לומר שבֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ מַחֲלוֹקֶת – רבי יעקב וחכמים נחלקו הן באמצע הגג אם נאמר דין דיומדין לגבי סוכה, והן בשפת הגג אם אומרים גוד אסיק כשהמחיצות לא ניכרות בסוכה אלא ליושבים בבית. אומרת הגמרא: תֵּיקוּ – יעמוד ספק זה ללא הכרעה.

הגמרא מקשה על דברי רב הונא: מֵיתִיבִי, נָעַץ אֲרֻכָּה קוֹנְדִּיסִין בְּאֶרֶץ וְסִיכְּךְ עַל גַּבָּן, רַבִּי יַעֲקֹב מַכְשִׁיר וַחֲכָמִים פּוֹסְלִין. מוכיחה הגמרא: וְהָא אֲרֻכָּה דְּבֶאֱמְצַע הַגַּג דָּמֵי, שהרי אין מחיצות תחת הסוכה ולא שייך לומר גוד אסיק, וּבכל זאת קָא מַכְשֵׁר רַבִּי יַעֲקֹב, ומוכח כדברי רב נחמן שמחלוקתם של רבי יעקב ורבנן היא האם מועיל דין דיומדין בסוכה, וברייתא זו היא תְּיוּבְתָּא דְּרַב הוּנָא שאמר שבאמצע הגג גם רבי יעקב מודה שלא אומרים דין דיומד ופסולה. אומרת הגמרא: אכן ברייתא זו היא תְּיוּבְתָּא על דברי רב הונא.

הגמרא ממשיכה ומקשה מברייתא זו קושיא נוספת על דברי רב הונא: וְעוֹד קשה, שמשמע מדברי הברייתא, שרק אם העמיד את הקונדיסין בְּאֶמְצַע הגג הוּא דְּפָלְגֵי רבי יעקב ורבנן, אֲבָל אם העמידם עַל שְׂפַת הַגַּג משמע שלְדִבְרֵי הַכֹּל כְּשֵׁרָה משום שאומרים גוד אסיק מחיצתא אפילו לדעת חכמים, ואילו רב הונא אמר שלדעת חכמים לא אומרים 'גוד אסיק' בכזה אופן, ואם כן לֵימָא – האם נאמר שתֵּיקוּ תְּיוּבְתֵּיהּ דְּרַב הוּנָא בָּתְרָתֵי – הן במה שאמר בשיטת רבי יעקב שמודה באמצע הגג שפסולה, והן במה שאמר בשיטת חכמים שלא אומרים גוד אסיק. דוחה הגמרא: אָמַר לְךָ רַב הוּנָא, אף שבביאור שיטת רבי יעקב יש פירכא על דברי ברייתא זו, אולם בשיטת חכמים אפשר ליישב את כוונת הברייתא, שרבי יעקב וחכמים פְּלִיגֵי כשהעמיד את הקונדיסין בְּאֶמְצַע הַגַּג [אם נאמר דין דיומדין לגבי סוכה], וְהוּא הַדִּין שנחלקו באופן שהעמיד את הקונדיסין עַל שְׂפַת הַגַּג [אם אומרים גוד אסיק באופן זה]. וְאִם תקשה מאחר שנחלקו בשני האופנים מדוע לא הביאה הברייתא את מחלוקתם בשהעמיד את הקונדיסין על שפת הגג ולחדש את דינם של חכמים שפסלו אפילו בשפת הגג, יש לומר, שהָאי דְּקָמִיפַּלְגֵי – מה שהביאה הברייתא את מחלוקתם בְּאֶמְצַע הַגַּג, זה כדי לְהוֹדִיעֲךָ את כֹּחוֹ דְּרַבִּי יַעֲקֹב, דַּאֲפִילּוּ כשהעמיד את הקונדיסין בְּאֶמְצַע הַגַּג נַמִּי מַכְשֵׁר משום דיומד.

תָּנוּ רַבָּנָן, נָעַץ אֲרֻכָּה קוֹנְדִּיסִין – עמודים עבים ועגולים בָּאָרֶץ, וְסִיכְּךְ עַל גַּבָּן, רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר, רוֹאִין, כָּל שהעמודים עבים כל כך עד שֶׁאִילּוּ יַחְקְקוּ – ינטל עובי העיגול מבחוץ ויעשה כעמוד מרובע, וְאחר כך יַחְלְקוּ מבפנים עד שישאר כל עמוד כמין מרזב [כצורת האות ר"ש], וְאחר כל זאת אם עדיין יֵשׁ בָּהֶן טֶפַח לָבָאן וְטֶפַח לָבָאן, כלומר שנשארה זוית שרוחב כל אחת מדופנותיה החיצוניים טפח, נִידּוֹנִין עמודים אלו מִשּׁוּם דִּיוּמָד, ויכולים להיחשב כדפנות הסוכה, וְאִם לָאו – שאין העמודים עבים כל כך ולאחר שיחקקו בהם ישאר פחות מטפח, אֵין נִידּוֹנִין מִשּׁוּם דִּיוּמָד, ואינם יכולים להיחשב כדפנות ולהכשירה. ואף על פי שדין 'דיומד' התחדש לגבי ביראות, ושם הדין שצריך להישאר בהם אמה לכל צד, לגבי סוכה הקילו אפילו בטפח, וכמו שֶׁהָיָה רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר, ששיעור דִּיוּמְדֵי סוּכָּה הוא טֶפַח. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אין דיומדין מועילים בסוכה כלל, ואין הסוכה כשירה עַד שֶׁיִּהוּ בה שְׁתַּיִם כְּהֲלָכָתָן – שתי דפנות של שבעה טפחים לאורכה ולרחבה, וְדופן שְׁלִישִׁית די שתהיה אֲפִילּוּ ברוחב טֶפַח.

שנינו במשנה: וְשֶׁאֵינָהּ גְּבוֹהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים פסולה: שואלת הגמרא, מַנָּלָן – מהו המקור לדין זה. אִתְּמַר, רַב וְרַבִּי חֲנִינָא וְרַבִּי יוֹחָנָן וְרַב חֲבִיבָא מַתְנוּ – שנו את מה שנאמר להלן. ולפני שמובאים דבריהם, מוסיפה הגמרא ואומרת: בְּכוּלְּהּ – בכל סֵדֶר מוֹעֵד, כָּל בִּי הַאי זוּגָא – כל מקום שנאמרו מימרות בשם ארבעת אמוראים אלו יחד, יש שַׁחֲלוּפֵי רַבִּי יוֹחָנָן וּמַעֲיְילִי רַבִּי יוֹנָתָן – ששנו במקום רבי יוחנן את רבי יונתן, וכלומר שלא רבי יוחנן אמר דברים אלו אלא רבי יונתן. עתה חוזרת הגמרא לעיקר דברים, שביארו שהדין שסוכה שאינה גבוהה עשרה טפחים פסולה נלמד מארון הברית שהיה במשכן, שהרי הָאָרוֹן היה גובהו תְּשָׁעָה טפחים, כמו שנאמר (שמות כה י) 'וְעָשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים וגו' וְאַמָּה וָחֵצִי קֹמָתוֹ' וכיון ששיעור אמה הוא ששה טפחים נמצא גובה הארון תשעה טפחים, וְגובה הַכַּפֹּרֶת שהיתה על הארון הִיא טֶפַח, חֲדֵי כָּאן גובה הארון עם הכפורת עֲשָׂרָה טפחים, וּכְתִיב (שם כה כה) 'וְנוֹעַדְתִּי לְךָ שָׁם וְדִבַּרְתִּי אִתְּךָ מֵעַל הַכַּפֹּרֶת', הרי שהשכינה שירדה מעל הכפורת היתה בגובה עשרה טפחים.